

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 748/2014-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť N. A. vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 6 T 222/2009 z 8. júna 2009, rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 To 45/2010 z 21. septembra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 11/2014 zo 6. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť N. A. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17

ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 T 222/2009 z 8. júna 2010 (ďalej len „rozsudok z 8. júna 2010“), rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 45/2010 z 21. septembra 2010 (ďalej len „rozsudok z 21. septembra 2010“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 11/2014 zo 6. marca 2014 (ďalej len „uznesenie zo 6. marca 2014“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 8. júna 2010, sp. zn. 6T 222/2009, ako aj Krajským súdom Nitra – rozsudkom z 21. septembra 2010, sp. zn. 2To 45/2010 som bol uznaný vinným pre obzvlášť závažný zločin vraždy, pričom mi nezákonným postupom súdov boli porušené moje ústavné práva na spravodlivý proces a ústavné právo na obhajobu.

Najvyšší súd Slov. republiky – mi v dovolacom konaní 6. marca 2014 uznesením moje dovolanie odmietol, čím znova porušil moje ústavné práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu.

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky moje dovolanie odmietol z dôvodu, že:

1.) otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označeného základného práva.

2.) najvyšší súd SR nie je oprávnený v dovolacom konaní preskúmať postup nižších súdov pri dokazovaní a hodnotení dôkazov, ale vychádza iba z konečných skutkových zistení, urobených nižšími súdmi a v nadväznosti na tieto stabilizované zistenia posudzuje správnosť aplikovaného hmotnoprávneho posúdenia.

Voči takémuto zaujatiu stanoviska zo strany Najvyššieho súdu SR podávam sťažnosť pre porušenie môjho práva na spravodlivý proces. ...

Najvyšší súd – dlhodobo zaužitou nesprávnou aplikačnou praxou len bezmyšlienkovite reštriktívnym spôsobom aplikuje príslušné ustanovenia, a to najmä o prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre v tom zmysle, že absolútne nepripúšťa revíziu skutkových zistení, čo odporuje zmyslu a zámeru zavedenia tohto mimoriadneho opravného prostriedku do Trestného poriadku. ...

Preto zaužívaná reštriktívna interpretácia ustanovení o dovolaní je vo svojom dôsledku porušením čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, teda porušením môjho práva na účinné opravné prostriedky...

Mám za to, že všeobecné súdny (Krajský súd Nitra) nerozhodovali v medziach svojej právomoci nestranne a nezaujato, pretože príslušné ustanovenia relevantných právnych noriem (trestný zákon, trestný poriadok) aplikovali v súdnom procese svojvoľne a zaujato, pričom ich úvahy vychádzajú zo spochybnených teórií, bez akejkol'vek logickej postupnosti deja, podpory dôkazov a teda ústavne neakceptovateľne. ...

Rozhodnutia súdov sú vo svojich záveroch z právneho hľadiska nepreskúmateľné, čo je z hľadiska práva na riadnu obhajobu protiústavné a neprípustné. ...

Odôvodnenie - obsiahnuté v rozhodnutí rozsudku Krajského súdu Nitra, pod sp. zn. 2To/45/2010, sa opiera výlučne o teoretické závery a pomyselný sled udalostí, popísaný stranou obžaloby, v zastúpení prokuratúry, vyšetrovacích úkonov a súdnoznaleckých posudkov, pričom tieto fakty a dôkazy Kraj. súd Nitra úmyselne pozmeňuje, vypúšťa z kontextu – s cieľom takýmto protizákonným spôsobom potvrdiť svoje teórie a zmenšiť váhu vzniknutých pochybností, v snahe doceliť akýmkoľvek spôsobom ustálenie kvalifikácie trestného činu upravenou argumentáciou a umelo vykonštruovanou verziou priebehu, výrazne odlišnou od skutočného sledu udalostí a priebehu deja daného prípadu. ...

Krajský súd Nitra však naďalej – ani ako súd dovolací, a teda nápravny – nevysvetľuje dôvody odmietania každej protiargumentácie zo strany obhajoby, podloženú ťarchou dôkazov a faktov, vyplývajúcich z výpovedí obžalovaného, svedkov, ale aj posudkov súdnych znalcov a samotného priebehu deja trest. činu – a znova sa s týmito okolnosťami svedčiacimi v prospech obžalovaného nevyrovnal a nevysporiadal – čo však mal – zo zákona – v dostatočnom rozsahu vykonať. ...

Tak, ako Okr. súd Nitra, aj Kraj. súd Nitra, už ako odvolací súd (teda nápravny) – pri hľadaní opory svojho odôvodnenia rozsudku úmyselne používa časti výpovedí – vytrhnuté z kontextu tak, aby umelo vytvoril dojem správnosti tohto rozhodnutia, pričom sa opiera zväčša a práve o moje písomné vyjadrenie, ktoré som odovzdal len znalkyni z odboru psychológie pre jej potreby. Samotný okr. súd pritom túto moju výpoveď označil za „účelovú“.

Kr. súd Nitra však z nej čerpá, pričom si vyberá len časti – jemu vyhovujúce! Preto dôrazne poukazujem na porušenie môjho práva na obhajobu a práva na spravodlivý súdny proces podľa § 2 ods. 4, 7, 9, 17 a 18 TP.

- výpoveď spísanú vlastnou rukou, tzv. opis udalostí – som odovzdal iba odbornej znalkyni z odboru psychológie, pri jej skúmaní mojej osobnosti v prípravnom konaní, bez prítomnosti vyšetrovateľa alebo môjho advokáta. S týmto opisom bolo napriek tomu ďalej nakladané, ako s úkonom vykonaným pred vyšetrovateľom a takto na to následne prihliadal pri odvolaní Krajský súd Nitra, pričom výpoveď nebola na hlavnom pojednávaní, a teda v konaní pred súdom – použitá. Tým Kr. súd Nitra (ako aj Okr. súd Nitra) porušil §2 ods. 18 a 19, ktorý uvádza, že: „súd smie prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, pričom konanie na súde je ústne.“

... Hrubé porušenie práv na obhajobu vyplýva zo samotného konania vyšetrovateľa, ktorý vykonal dňa 13.7.2009, v čase cca od 14.30 do 20.30 hod. môj výsluch bez prítomnosti môjho advokáta. Advokát sa dostavil až na večer, v čase cca 20.00 hod. až po ukončení môjho výsluchu, k čomu mám a môžem poskytnúť relevantný dôkaz. ...

Dňa 13.7.2009 bol na ORPZ Nitra predvedený vyšetrovateľom a vypočutý ako nepriamy svedok E. A. (otec)... čo sa udialo v dopoludňajších hodinách, bez mojej prítomnosti alebo bez prítomnosti môjho obhajcu, a teda tento výsluch nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, t. j. pri zachovaní mojich práv na obhajobu. Táto výpoveď bola ďalej – napriek nezákonnému postupu získania - použitá aj na hlavnom pojednávaní Okr. súdu Nitra. Svedok - E. A. - pritom na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať z dôvodu príbuzenského vzťahu (otec – syn), a teda nemohol som klásť otázky svedkovi, ani vystaviť tento nepriamy dôkaz kritickej previerke, čím mi bolo upreté právo na obhajobu. ...

Z uvedeného som toho názoru, že vykonaným dokazovaním vôbec nebolo jednoznačne a s najvyšším stupňom istoty preukázané, že som sa dopustil trestného činu vraždy, za ktorý som bol právoplatne odsúdený.

V mojom trestnom konaní došlo k porušeniu základných ústavných práv, týkajúcich sa zákonnosti a spravodlivosti trestného konania v zmysle čl. 46 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv... (vzhľadom na obsah sťažnosti mal sťažovateľ zrejme na mysli čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pozn.) v spojení s čl. 17 ods. 2 Ústavy, ktoré mohol a mal odstrániť už odvolací súd (Kraj. súd Nitra), prípadne súd dovolací – (Najvyšší súd SR). Ani

Najvyšší súd SR, ako súd dovolací, a teda nápravný – tak neučinil, ale pokračoval v zásahu do mojich základných ústavných práv.»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Uznesením Kraj. súdu v Nitre (sťažovateľ nedopatrením rozsudok krajského súdu označuje ako uznesenie, pozn.) zo dňa 21.09.2010, pod sp. zn. 2To/45/2010, ako aj uznesením Najvyššieho súdu SR v Bratislave, zo dňa 06.03.2014, pod sp. zn. 5Tdo 11/2014, bol z dôvodov – uvedených v § 371 Trestného poriadku – porušený zákon v neprospech odsúdeného N. A. – (mojej osoby).

Ďalej, aby Ústavný súd Slovenskej republiky:

2. Zrušil rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 06. marca 2014, pod sp. zn. 5Tdo 11/2014 – o odmietnutí môjho dovolania..

3. Nariadil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vykonať nápravu v celom rozsahu mojej sťažnosti a vec vrátiť späť Okresnému súdu Nitra, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval, s prihliadnutím na všetky okolnosti daného skutku, nestranne a nezaujate..

4. Prikázal Najvyššiemu súdu SR zrušiť uznesenie Krajského súdu v Nitre (sťažovateľ nedopatrením rozsudok krajského súdu označuje ako uznesenie, pozn.) zo dňa 21.09.2010 pod spis. značkou 2To/222/2009. ...

Zároveň žiadam o ustanovenie bezplatného obhajcu na zastupovanie pred Ústavným súdom SR, z radov členov advokátskej komory. ...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/08, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy označenými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy rozsudkom okresného súdu z 8. júna 2010

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany

základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním v tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala voči napadnutému rozhodnutiu okresného súdu, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu je zverené krajskému súdu ako odvolaciemu súdu. Krajský súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 To 45/2010 z 21. septembra 2010. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľa bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu, pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu z 21. septembra 2010

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa trpí nedostatkami, okrem iného aj vzhľadom na to, že sťažovateľ nepredložil k podanej sťažnosti kópiu právoplatného rozsudku krajského súdu z 21. septembra 2010. Ústavný súd upustil od výzvy na odstránenie tohto nedostatku sťažnosti, pričom dôvodom zvoleného postupu bolo samotné rozhodnutie o predloženej sťažnosti vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu v rámci jej predbežného prerokovania.

Z uznesenia najvyššieho súdu zo 6. marca 2014 vo vzťahu k námietkam sťažovateľa smerujúcim voči rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil toto:

„... krajský súd v napadnutom rozsudku jednoznačne konštatuje, že obvinený ako prvý zaútočil na poškodeného, bol to práve on, ktorý vytiahol nožnice a veľkou intenzitou zaútočil na tvár poškodeného, bodol ho do krku a následne ešte opakovane dvakrát bodol veľkou intenzitou a prudkosťou do hrudníka. Obvinený teda konal v nepriamom úmysle, pretože vedel, že svojím konaním môže ohroziť život a zdravie svojho brata a pre prípad, že mu to spôsobí bol s tým uzrozumený. ...

Krajský súd teda rozhodol o vine obvineného pre rovnaký obzvlášť závažný zločin vraždy s rovnakou právnou kvalifikáciou ako okresný súd, avšak na čiastočne zmenenom

skutkovom základe s tým rozdielom, že upravil skutkovú vetu tak, že obvinený spôsobil poškodenému bodnú ranu na pravej strane krku s bodným kanálom prebiehajúcim zdola nahor a spredu dozadu a opravil tak chybu okresného súdu, ktorý v skutkovej vete uviedol bodnú ranu na ľavej strane krku. ...

Z napadnutého rozsudku, v ktorom bol upresnený skutkový stav aj z pohľadu spôsobených zranení poškodeného, je jednoznačne zrejмый aj motív konania obvineného, aj jeho uzrokovanie s následkom smrti poškodeného, po takom intenzívnom, prudkom a opakovanom útoku obvineného do citlivých oblastí tela poškodeného, takým nebezpečným útočným predmetom, aký obvinený použil. Preto správne sa v napadnutom rozsudku skutok kvalifikuje ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 písm. c/ a § 127 ods. 4 Tr. zák., lebo všetky znaky tohto zločinu ustálený skutok vykazuje.

Krajský súd primerane odôvodnil eventuálny úmysel obvineného spôsobiť smrť poškodeného a náležite sa vyrovnal s tým, že nie je možné skutok kvalifikovať len ako zločin zabitia podľa § 147 Tr. zák., ktoré ustanovenie predpokladá spôsobenie smrti z nedbanlivosti, lenže útoky obvineného takým predmetom, aký použil, takej sily a prudkosti a do takých častí tela poškodeného ako je hlava a krk a potom opakovane ešte aj do hrudníka vylučujú spôsobenie smrti z nedbanlivosti. Krajský súd v tomto smere teda nijako nepochybil.

Námietky obvineného vo vzťahu k znaleckému posudku sa týkajú hodnotenia dôkazu, nie jeho nepoužitelnosti z procesného hľadiska. Obvinený i jeho obhajca mali možnosť klásť znalcovi z odboru zdravotníctva, odvetvia súdneho lekárstva J. M. otázky, a aj to na hlavnom pojednávaní využívali. S námietkami obvineného sa krajský súd vyrovnal. Súdu nemožno prikazovať, ako má hodnotiť dôkazy, preto dovolanie obvineného v tomto smere z pohľadu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je opodstatnené.

Otázkou skutkových zistení bolo aj to, či obvinený mohol rozpoznať nebezpečnosť svojho konania pre spoločnosť a či mohol svoje konanie ovládať, pričom bolo ustálené, že ani jedna z týchto zložiek nebola v dôsledku duševnej choroby vymiznutá. Obvinený konal v stave jednoduchej opilosti, čo síce znižovalo jeho ovládaciú schopnosť, ale nijako ho nezabavovalo trestnej zodpovednosti, ani mu nepoľahčovalo, ako na to správne poukázal prokurátor vo vyjadrení k dovolaniu.“

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvého aj druhého stupňa), ktoré stručne a jasne objasní skutkový stav a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. spravodlivý súdny proces (m. m. III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní pritom nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument, ktoré boli uplatnené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam na rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (m. m. IV. ÚS 358/08).

Postup krajského súdu, ktorý je zistiteľný z citovaného uznesenia najvyššieho súdu, pri odôvodňovaní právneho záveru vo veci sťažovateľa, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny

názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchyľili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam.

Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu zo 6. marca 2014

Sťažovateľ namieta porušenie označených práv najvyšším súdom uznesením zo 6. marca 2014 predovšetkým z dôvodu, že tento neodstránil pochybenia prvostupňového a odvolacieho súdu, čím sa stal sám porušovateľom označených základných práv, ako aj z dôvodu „*reštriktívnej interpretácie ustanovení o dovolaní*“.

Z uznesenia najvyššieho súdu zo 6. marca 2014 vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a v zmysle obsahu dovolania aj z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Z obsahu podanej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ porušenie svojho práva na obhajobu namieta okrem dôvodu popísaného v podanom dovolaní, ktorý súvisel s tvrdením sťažovateľa o jeho výsluchu v neprítomnosti jeho obhajcu, aj z dôvodu upretia realizácie práva na obhajobu vo vzťahu k výsluchu svedka, E. A., ktorý však v dovolaní neuvádza.

V podanej sťažnosti namietal sťažovateľ aj spôsob vykonávania dôkazov, keď uviedol: *«... - výpoveď spísanú vlastnou rukou, tzv. opis udalostí – som odovzdal iba odbornej znalkyni z odboru psychológie, pri jej skúmaní mojej osobnosti v prípravnom konaní, bez prítomnosti vyšetrovateľa alebo môjho advokáta. S týmto opisom bolo napriek tomu ďalej nakladané, ako s úkonom vykonaným pred vyšetrovateľom a takto na to následne prihliadal pri odvolaní Krajský súd Nitra, pričom výpoveď nebola na hlavnom pojednávaní, a teda v konaní pred súdom – použitá. Tým Kr. súd Nitra (ako aj Okr. súd Nitra) porušil §2 ods. 18 a 19, ktorý uvádza, že: „súd smie prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, pričom konanie na súde je ústne“.*»

Z uznesenia najvyššieho súdu zo 6. marca 2014 však ústavný súd zistil, že sťažovateľ nepodal dovolanie z dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Zákon o ústavnom súde ako zákonnú podmienku ustanovuje, že pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí sťažovateľ vyčerpať všetky procesné prostriedky (opravné alebo iné právne prostriedky), ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). *Ratio legis* tohto ustanovenia pritom spočíva nielen v tom, aby príslušná vec bol posúdená v prvom rade tými orgánmi verejnej moci, do ktorých právomoci takéto posúdenie prislúcha, ale tiež v tom, aby prípadné pochybenia mohli byť v rámci opravného konania pred orgánmi verejnej moci preskúmané a posúdené zákonom predvídaným spôsobom a v prípade potreby odstránené. Z toho

vyplýva, že námietky, ktoré mohli byť uplatnené už v konaní pred všeobecným súdom, nemôžu byť úspešne uplatnené až v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Podmienka vyčerpania procesných prostriedkov, ktoré zákon na ochranu práv sťažovateľom poskytuje, nemôže byť v nadväznosti na uvedené splnená iba ich formálnym uplatnením, ale na úspešné uplatnenie sťažnosti je nevyhnutné (ako *conditio sine qua non*) aj ich vyčerpanie materiálne, a to pokiaľ ide o obsah a rozsah ich uplatnenia. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno redukovať na prostriedok nápravy, na základe ktorého by sa sťažovateľovi poskytla ďalšia možnosť obhajovať svoje práva v dôsledku svojho vlastného opomenutia a nečinnosti spočívajúcej v absencii tvrdení v riadnom konaní pred orgánmi verejnej moci. Akceptovaním námietok po prvýkrát prednesených až v konaní o sťažnosti by sa ústavný súd stával ďalšou súdnou inštanciou, pred ktorou sa sťažovateľ snaží zreparovať to, čo v predchádzajúcom konaní zanedbal, teda napraviť následky spôsobené vlastným zavinením, resp. zavinením svojho právneho zástupcu.

Ústavný súd v spojitosti s tým poukazuje aj na zásadu zodpovednosti účastníka za ochranu svojich práv „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (každý nech si stráži svoje práva), z ktorej vyplýva, že nedôslednú procesnú obranu sťažovateľa v riadnom konaní pred orgánmi verejnej moci nemožno dodatočne nahrádzať prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

S poukazom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní pre jej neprípustnosť. Vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu sťažnosť by ústavný súd odmietol aj z dôvodov jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014